

بررسی فراوانی، پراکنش و زی توده زئوپلانکتون ها در سواحل جنوبی دریای خزر (آستارا تا امیر آباد)

مریم قاسمی تیرتاش^۱، احمد سواری^۲، ابوالقاسم روحی^۳

۱-مرکز تحقیقات ماهیان سردآبی تنکابن ۲- دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر ۳- پژوهشکده اکولوژی دریای خزر ساری

در این تحقیق پراکنش فراوانی و زی توده زئوپلانکتون ها در طول یک سال نمونه برداری طی سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ در سواحل جنوبی دریای خزر مورد بررسی قرار گرفت. ایستگاه های نمونه برداری شامل ۷ ایستگاه آستارا، لیسار، بندر انزلی، سفیدرود، نوشهر، بابلسر و امیر آباد بود. نمونه ها در ۴ عمق ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰ متری برداشت گردید. در مجموع ۲۵ گونه زئوپلانکتونی شناسایی شدند. از بین آنها گونه پاروپا *Acartia clausi*، مهمترین تشکیل دهنده زی توده و فراوانی زئوپلانکتونها بود. (۷۸/۴٪/فراوانی و ۸۴٪/زی توده). پس از آن لارو *Balanus*، با فراوانی ۹/۱۴٪ و زی توده ۱۱/۴۳٪ قرار داشت. فراوانی متوسط زئوپلانکتون ها در فصل بهار دارای بیشترین میزان (10196 ± 6488 عدد بر متر مکعب) و در تابستان دارای کمترین میزان (3903 ± 4260 عدد در متر مربع) بود. زی توده میانگین نیز دارای بیشترین مقدار در فصل بهار ($35/93 \pm 26/16$ میلی گرم بر متر مکعب) و کمترین مقدار ($15/90 \pm 26/8$ میلی گرم بر متر مکعب) در فصل زمستان بود. جهت مطالعه پراکنش زئوپلانکتون ها در لایه های آب تعداد زئوپلانکتون ها در لایه ها و اعماق نمونه برداری (اعماق ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰ متر) با هم مقایسه گردید. بیشترین میانگین تراکم زئوپلانکتون ها در طول سال در عمق ۵ متر برابر با 4633 ± 10293 عدد بر متر مکعب و کمترین در عمق ۵۰ متر با $2145/30 \pm 2631$ عدد بر متر مکعب مشاهده شده است. به طور کلی افزایش عمق از ساحل به سمت اعماق، از تراکم زئوپلانکتون ها کاسته می شود. بر اساس محاسبات آماری انجام گرفته، فصل و عمق روی فراوانی و زی توده موجودات تأثیر معنی دار داشته است. کمترین فراوانی میانگین زئوپلانکتون ها در فصل تابستان به ثبت رسیده است. که به نظر می رسد دلیل این امر فراوانی بیشتر شانه دار *Mnemiopsis leidyi*، در فصل تابستان باشد که از زئوپلانکتون ها تغذیه می کند. اطلاعات موجود، نشان دهنده مقادیر بالای فراوانی این موجود در ماههای گرم سال است.

کلمات کلیدی: زئوپلانکتون، پراکنش، سواحل جنوبی دریای خزر